

BARBU LĂZĂREANU

J. BYCK

S-a stins din viață, în ziua de 19 ianuarie 1957, academicianul Barbu Lăzăreanu.

Născut la 1881, Barbu Lăzăreanu s-a făcut de timpuriu cunoscut, mai întâi ca poet, apoi ca cercetător în domeniul limbii și al literaturii romine. Unul dintre marile lui merite este acela că, spre deosebire de învățații care considerau știința ca apanajul unor elite, el s-a străduit să popularizeze roadele cercetărilor sale și ale altora. Barbu Lăzăreanu a izbutit, într-adevăr, să dezvolte în mase foarte largi interesul pentru niște discipline care păreau aride și a contribuit la o cunoaștere mai adâncă a culturii poporului nostru sub toate aspectele ei.

Format la școala « Contemporanului », el a știut să imbine cu succes îndatoririle omului de știință și ale cetățeanului, militând cu aceeași pasiune ca om politic și cărturar.

Barbu Lăzăreanu a fost un activ colaborator al periodicelor socialiste, ca și al presei democratice din primele decenii ale secolului nostru, dar el și-a desfășurat știința mai ales ca vorbitor. Stăpîn pe o limbă bogată, plină de pitoresc și formată la izvoarele limpezi ale creației populare, stilul său ciștiga în farmec atunci cînd era comunicat, fără mijlocirea tiparului, de însuși cel care-l făcea.

Potrivit unei vechi concepții, care a dominat multă vreme la noi ca și în alte țări, Barbu Lăzăreanu și-a îndreptat cercetările în cele mai variate domenii ale studiului limbii și literaturii rominești, preocupat mai ales de științele manifestărilor ale geniului popular. Așa se explică de ce, paralel cu analiza vocabularului ascuns în texte vechi sau în graiuri regionale, a făcut investigații în folclorul românesc și a scos la lumină fapte uitate sau inedite.

De altfel, ca mulți folcloriști, Barbu Lăzăreanu considera graiul popular ca un aspect al folclorului și-l ilustra, de preferință, prin citate din cîntecele și basmele poporului. În multe dintre lucrările lui, cele două preocupări se imbină în modul cel mai firesc, și ne e greu să facem o demarcație oricît de aproximativă.

Ca și în celelalte domenii, scrierile lui Barbu Lăzăreanu privesc la folclor sînt foarte numeroase. Dar, cu o singură excepție, el nu ne-a lăsat o carte consacrată unui grup de probleme. Excepția de care amintim e aceea a unei mici culegeri de articole strînse în colecția « Cu privire la... ».

Risipite în periodice sau broșuri greu accesibile, articolele lui Barbu Lăzăreanu consacrate folclorului românesc ne pot da totuși o imagine unitară a folcloristului, așa cum ele ne dau posibilitatea să-i cunoaștem concepția despre folclor.

Cuprinzînd în sfera folclorului obiceiurile, credințele, superstițiile, el acordă mai mult interes literaturii populare. Ca și la predecesorii săi B. P. Hasdeu și Dr. M. Gaster, literatura populară depășea însă cadrul producțiilor orale. Barbu Lăzăreanu a avut în vedere deopotrivă literatura scrisă și cea nescrisă și, antrenat pe linia cercetărilor istorice, a dovedit o accentuată preferință pentru epic. Cîntecele bătrînești, colindele, orațiile de nuntă sînt urmărite în strînsă legătură cu viața poporului, al cărui zbucium, ale cărui idealuri se oglindesc într-insele, în aceeași măsură ca și măiestria poetică. Basmele i-au dat prilej să-și întindă investigațiile pînă dincolo de hotarele țării noastre, și astfel Barbu Lăzăreanu a pătruns în domeniul folclorului comparat.

Aceeași preocupare l-a îndreptat spre lucrări de felul aceleia consacrate izvoarelor rusești ale povestirilor lui I. Creangă.

Nu trebuie să se înțeleagă că poezia lirică nu l-a pasionat tot atît de mult. Doinele, cîntecele de lume, strigăturile formează obiectul a numeroase observații, și tot așa vrăjile și descîntecele, precum și acele creații populare grupate de Dr. M. Gaster în rubrica literaturii etice: proverbele, ghicitorile.

O contribuție de mare preț în studiul folclorului a adus Barbu Lăzăreanu prin scoaterea la lumină a numeroase culegeri și cercetări, uitate și pierdute prin rafturile neumblate ale bibliotecilor. Multe

dintre aceste cărți vor trebui folosite de noii folcloriști, care sînt datori să ducă mai departe opera lui Barbu Lăzăreanu, așa cum sînt datori să strîngă laolaltă și să tipărească lucrările sale consacrate folclorului.

БАРБУ ЛАЗЭРЯНУ

Работа в области литературы академика Барбу Лазэрянну, многолетнего сотрудника социалистических журналов и деятеля социалистического движения в Румынии, распространялась и на некоторые стороны фольклора.

Рассыпанные в многочисленных публикациях, его статьи о народной словесности (о старинных песнях, колядах, свадебных величаниях, сказках) всегда бывали правильно поставлены в связь с жизнью и бытом нашего народа, чьи страдания и чаяния отражаются в этих народных произведениях как в зеркале. Эти же интересы ориентировали его и на русские истоки сказок Иона Крянгя.

С Барбу Лазэрянну ушел от нас один из самых чутких знатоков нашей народной словесности.

BARBU LĂZĂREANU

The literary activity of the academician Barbu Lăzăreanu — one of the first editors of the socialist press and one of the pioneers of the Roumanian socialist movement — has also included some studies on folklore.

Scattered in various publications, his articles concerning folk literature — ballads, Christmas carols, wedding epithalamia and stories — have been deeply inspired by the life of our people, whose hardships and aspirations are mirrored in its folklore. The same urge has prompted him to investigate the Russian sources of inspiration in Creanga's fairy tales.

By the death of Barbu Lăzăreanu, our folk literature has lost one of its most sensitive researchers.